

Een leuke avondbesteding

Sanne Hirscher

INTERVIEW: Guus van Duin

Dit is de eerste van wat hopelijk een lange serie aan interviews gaat worden. Het is de bedoeling om in ieder geval twee keer per jaar iemand te interviewen die zich actief bezig houdt met vogels, vogelbescherming of vogelinventarisatie. Wie zijn de mensen achter de waarnemingen op AVN, wat beweegt ze om te doen wat ze doen en wat doen ze eigenlijk precies? We begin-

nen met een voor velen bekende naam: Guus van Duin. Hoewel het weer overdag nog waardeloos lijkt en het ook vlak voor vertrek nog met bakken uit de hemel komt, sta ik op 20 juli 2011 rond 20.00 uur toch samen met Guus van Duin en Martijn Voorvelt op de telpost bij de Vijfhoek. Martijn is vandaag langsgelaten omdat het exact dertig jaar geleden is dat de zomeravondtellingen (bijna dui-

FOTO: ROELY BOS

FOTO: SANNE HIRSCHER

Guus op de zomeravondtelpost

zend in die dertig jaar) hier begonnen. Een flesje wijn hoort er helemaal bij vanavond. Een korte impressie van deze trektelpost: we staan op de Diemerzeedijk, aan de oostkant van de Vijfhoek, bij de waterinlaat van de elektriciteitscentrale. Daar ligt boven op de Diemerzeedijk een mooi stuk beton dat dienst doet als trektelpost. Op dit stuk beton staan statieven met daarop telescopen en een verrekijker, allemaal gericht op het noordoosten (normaal gesproken staat er ook een klike als schrijftafel). Aan één van de statieven hangt een houten bordje met daarop vier tikkers gemonteerd. We zijn vandaag op zoek naar vogels die uit noord-oostelijke richting aan komen vliegen en verder gaan naar het zuidwesten. Dit zijn de trekkers. Het wordt ons vandaag wel moeilijk gemaakt om op het gehoor af te gaan, aangezien we de gehele avond omringd worden door blatende schapen. Ook zij willen graag hoog en droog staan; we moeten er met regelmaat één naar beneden jagen. We kijken uit over de Haven Ballast. Daarin

FOTO: ROELY BOS

Een stuk beton doet dienst als trektelpost

zwemmen veel eenden rond, waaronder een grote groep Krooneenden. Regelmatig strijken nieuwe groepen neer, Kuifeenden het meest, en ook deze worden geteld. Het gaat bij de zomertellingen vooral om de overtrekkende watervogels. Globaal alles tot en met de pagina in het vogelboek waarop de sterns staan, wordt geteld. Na de eerste paar waarnemingen wordt het mij duidelijk dat een kleine 'rondleiding' door het gebied van pas kan komen. Een aantal markante punten heeft een naam gekregen om aan te geven

waar vogels ongeveer vliegen. Het kasteel, 4/5 en de noordboom worden opeens heel wat logischere termen.

Guus, hoe lang tel jij hier al?

Dertig jaar, de herfsttellingen doen we al langer, ik denk sinds 1976. Vroeger stonden we hier met meer mensen, allemaal op elkaar ingespeeld. De één kan beter horen, de ander beter zien, samen vormden we een goed team. De laatste jaren sta ik hier vaak alleen, af en toe komt er iemand mee tellen.

Hoe lang sta je hier nou op een avond?

Je kunt tegenwoordig zelf bepalen hoe laat je begint en eindigt met tellen, maar de laatste 2,5 uur van de dag zijn het mooist. Vroeger, toen we samenwerkten in de LWVT (Lande-

lijke Werkgroep Vogeltrek Tellen) had je heel vaste tijden en noteerde je per kwartier. Nu is het veel losser zodat het ook aantrekkelijker wordt om te gaan tellen. Je bepaalt zelf hoe lang je staat en je telt gewoon gedurende die hele periode. We houden ook niet meer precies bij van welk geslacht of leeftijd de vogels zijn. Wel kijk ik vaak nog naar de vlieghoogte.

Waarom sta je in de zomer hier en in de herfst aan de westkant van de Vijfhoek?

Dat is deels nostalgie. Vroeger stonden we in de herfst op de derde hoek, het meest noordelijke punt van de Vijfhoek. We hebben ook wel op andere plekken gestaan. Bijvoorbeeld toen IJburg opgespoten werd. Toen stonden we aan de kant van dat nieuwe stadsdeel

Dagrecords met aantal > 99, zomeravondtelpost Vijfhoek

Soort	Aantal	Datum	Soort	Aantal	Datum
Aalscholver	135	28-8-2010	Grutto	815	20-7-1992
Grauwe Gans	200	15-8-2011	Rosse Grutto	145	18-7-1993
Krakeend	103	23-6-2009	Regenwulp	299	13-8-1985
Wilde Eend	100	6-8-1985	Tureluur	2511	13-7-1989
Pijlstaart	108	9-9-1989	Groenpootruiter	430	7-8-1982
Slobeend	1290	6-9-1988	Oeverloper	197	18-8-2001
Tafeleend	172	27-7-2011	steltloper spec	2105	14-8-1982
Kuifeend	260	21-7-1991	Kokmeeuw	951	30-8-2011
Scholekster	838	6-8-1985	Visdief	3410	28-8-1999
Kluut	244	30-8-1986	Zwarte Stern	3743	6-9-1988
Goudplevier	1174	13-8-1983	Gierzwaluw	182	31-7-2008
Kievit	189	30-8-2011	Spreeuw	100	16-8-2010
Kemphaan	550	16-8-1989			

Voor alle records door de jaren heen zie trektellen.nl (een nul betekent dat de vogels ter plaatse waren)

FOTO: GUUS VAN DUIN

Een dame Wilde Eend op bezoek

omdat daar heel veel meeuwen en sterns vandaan vertrokken.

Maakt dat wisselen van plek niet dat je tellingen niet meer met elkaar te vergelijken zijn?

Dan kan ik nog veel meer variabelen verzinnen die daarop van invloed zijn. Of je goed geslapen hebt, of je alleen bent of met meerdere mensen etc. Er is ooit een onderzoek geweest waarin veel van die variabelen op een rij zijn gezet. Nee, het maakt mij niet zoveel uit.

Wat motiveert je om hier zo vaak te staan?

Het is een leuke avondbesteding. Er kan altijd iets bijzonders langskomen.

Wat is het meest bijzondere wat je hier hebt gezien?

We hebben een paar keer een Kleinste Jager over zien komen, dat was erg bijzonder. En een groep van zes Reuzensterns. Destijds zag je ook grote aantallen steltlopers. Flevoland was toen een nog geschikter gebied voor steltlopers en die trokken hier overheen. Je zag toen ook honderden Scholeksters overkomen, waar je er nu misschien honderd telt gedurende de hele zomertelling. Groenpootruiters en Tureluurs hebben we hier ook in grote groepen gezien. Soms duizend Tureluurs in één kwartier. En natuurlijk de Oeverlopers. Die landen op het beton hiervoor en vliegen aan het eind van de dag in (grote) groepen op. We hebben ook wel eens een echte Kwak ver over het IJmeer naar zuid zien vliegen. En fraaie groepen Blauwe Reigers, dat is ook een bijzonder gezicht. Na een flinke storm hebben we een keer veel Rosse Grutto's over zien vliegen. En natuurlijk de Zwarte Sterns, zij trekken ontzettend

hoog over in grote aantallen. Dat verschijnt hier ontdekt. En wat te denken van dagrecords van 68 Zomertalingen, 1174 Goudplevieren of 1290 Slobeenden. En dat alles gezien op één avond...

Maar het zit ook wel eens tegen. Een verre of heel hoge groep die je niet kunt determineren. Zo zagen we op 14 augustus 1982 maar liefst 2105 steltlopers, die niet te determineren waren.

Het duurt niet lang of Guus ziet een eind verderop iets zwemmen. Het blijken twee Middelste Zaagbekken. Een bijzondere waarneming voor juli, die komt dus op waarneming.nl.

Zijn er ook soorten waarvan je grotere aantallen ziet dan vroeger?

Nee, eigenlijk niet. Vroeger was het een stuk beter dan nu. Je hebt nu ook de Kinseldam en IJdoorn, meer bebouwing. De Kinseldam trekt ook veel meeuwen en sterns aan, die dan daarvandaan vertrekken.

Wat is het gekste dat je ooit hebt gezien?

Ik stond hier alleen te tellen toen er een wijfje Wilde Eend uit de lucht naar beneden kwam en precies op dit stuk beton landde. Het was warm en droog weer, dus ik heb haar wat water vermengd met koekkrummels gegeven. Niet veel later liep de eend naar de rand van de telpost en ging daar staan, kijkend naar het noordoosten, alsof ze aan het tellen was. Ik heb er een mooie foto van.

Welke soort is je favoriet, wat zou je het liefst elke avond willen zien?

Op dat moment vliegt er een mooi V-tje

Kokmeeuwen boven ons voorbij. Nadat die zijn geteld en vastgelegd op de kokmeewenteller:

Dat dus. Dat een normale soort, waar veel mensen hun neus wat voor ophalen, opeens een geweldige trekker blijkt te zijn.

Wat gebeurt er met de gegevens van deze tellingen?

Ik voer alles in op trekten.nl. Daar kunnen de gegevens ook teruggevonden worden.

Negen jaar geleden is er een boek uitgekomen: Vogeltrek over Nederland. Daarin zijn ook onze gegevens verwerkt.

Als je een tip mee kan geven aan de lezers, wat zou dat dan zijn?

Blijf kijken, blijf altijd goed kijken. En durf een waarneming terug te nemen als deze niet klopt. Overigens geldt op elke telpost: beter honderd keer iets verkeerd geroepen, dan één keer een goeie soort niet gemeld.

Wat kan iemand doen als hij/zij wil gaan tellen?

Er zijn in de loop van de jaren al veel mensen mee geweest naar deze telpost. Je kunt altijd een keer een avondje of ochtendje mee.

Het is 21.45 uur en het begint donker te worden. Een kwartier geleden hebben we Oeverlopers gehoord, maar we hebben ze nog niet gezien. We wachten nog even, horen ze weer. Ze vliegen al. De nodige scheldwoorden gaan de lucht in, want we zien ze niet. Net wanneer we willen vertrekken horen we ze opnieuw. Waar zijn ze? Er blijkt in de Haven Ballast een groepje op een damwand te zitten. En er vliegen ook een paar rond. Er gaan er, heel voorzichtig, twintig op de lijst.

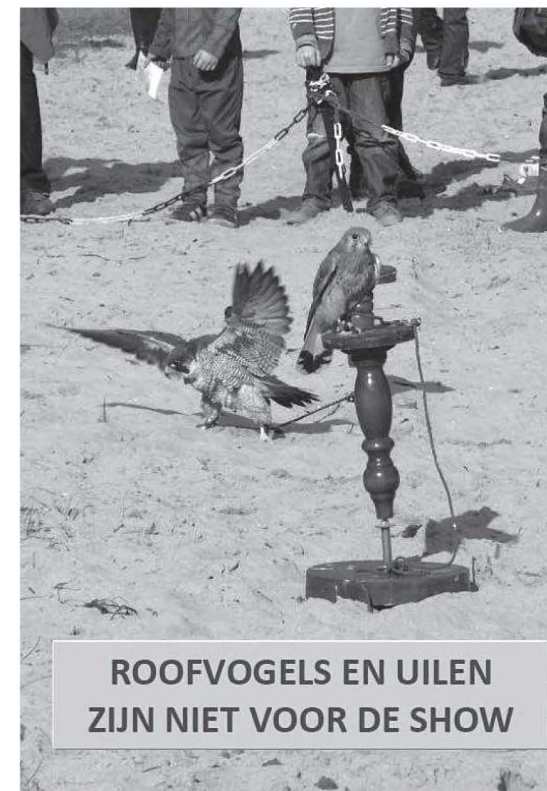
Roofvogels en uilen, niet voor de show!

Vogelbescherming Nederland

Het aantal roofvogel- en uilenshows in Nederland neemt schrikbarend toe. De shows vinden plaats met vaak slecht gehuisveste vogels in een onnatuurlijke omgeving onder het mom van voorlichting. Als gevolg daarvan neemt ook het aantal uilen en roofvogels dat als huisdier wordt gehouden toe. Bovendien ontsnappen steeds meer roofvogels en uilen, wat kan leiden tot faunaversaling.

De Nederlandse werkgroepen Roofvogels, Slechtvalk, Oehoe, Kerkuilen en Steenuilen en Vogelbescherming Nederland spreken zich daarom uit tegen het houden van roofvogel- en uilenshows en roepen op deze shows niet te bezoeken of te organiseren. Inmiddels hebben al vele andere natuurorganisaties zich ook uitgesproken tegen roofvogel- en uilenshows, waaronder de Vogelwerkgroep Amsterdam.

In gevangenschap kunnen vogels hun natuurlijke gedrag niet vertonen. Ze krijgen nauwelijks de kans om te vliegen, mogen niet op eigen prooi jagen, hebben niet de vrijheid een partner te kiezen en een nest te bouwen om jongen groot te brengen. Ook zitten ze voor het overgrote deel van de tijd in een te klein hok of met een kort touw vast aan een blok. Het karakter van de shows past niet bij de voorlichting over de dieren. Tijdens de shows moeten ze kunstjes doen in een onnatuurlijke omgeving te midden van een mensenmassa die de vogels kan aanraken en aaien. Volstrekt in tegenstelling tot het gedrag van de vogels in het wild. Het publiek leert daar dus niets over.

**ROOFVOGELS EN UILEN
ZIJN NIET VOOR DE SHOW**